

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

Baggrund	FAQ
<p>Fælles forældremyndighed</p> <p>Det overordnede formål med indførelse af Forældreansvarsloven i januar 2007 var "barnets bedste", og udgangspunktet blev herefter, at alle forældre skulle have fælles forældremyndighed - med mindre der var tungtvejende grunde til, at de ikke skulle. Et middel fra lovgivers side til at nå målet om at sikre barnets bedste, var at fremme barnets ret til og krav på at have to forældre i sit liv, eftersom et barn må antages at have brug for nær kontakt til og omsorg fra begge forældre. Formålet var således, at begge forældre fremover skulle have en aktiv rolle i barnets hverdagsliv, og at begge forældre skulle have lige rettigheder</p>	<ul style="list-style-type: none"> <p><u>Hvordan kan en daginstitution eller en skole vide, om et forældrepar har fælles forældremyndighed, hvis denne bliver ringet op af en af forældrene?</u></p> <p><i>Man må som udgangspunkt gå ud fra, at der er tale om fælles forældremyndighed, da det i dag er hovedreglen. Men der er stadig en del forældre, som har så alvorlige interne konflikter, at den ene af forældrene bliver tillagt forældremyndigheden alene.</i></p> <p><i>Ofte er det lettere for en daginstitution at vide, om forældre, der ikke bor sammen, har fælles forældremyndighed, da pædagogerne her har et godt kendskab til de enkelte børn og sædvanligvis også til deres forældre. Det er mere indviklet, hvis en skole bliver ringet op af en forælder, som vil vide noget om sit barn, for her kender skolesekretæren ikke de enkelte børn og heller ikke deres forældre.</i></p> <p><i>I sådanne tilfælde må vedkommende undersøge forholdene først, inden hun udtaler sig telefonisk om barnet. Det kan have alvorlige konsekvenser både for barnet og for bopælsforælderen, hvis der ved en fejl bliver udleveret oplysninger, som skulle have været hemmeligholdt.</i></p> <p><i>I CPR er der oplysninger om forældremyndighed på børn op til ca. 5 år. Her blev ændringer i systemet indført, og nu bliver forældremyndighed automatisk registreret for alle nyfødte. Så alle nye afgørelser og alle nyfødte indenfor de sidste ca. 5 år står i systemet. For ældre børn har CPR ingen registrering af forældremyndighed.</i></p> <p><u>Hvad må en daginstitution eller en skole oplyse til f.eks. faderen, når han ikke bor sammen med barnet?</u></p> <p><i>At faderen ikke bor sammen med barnet er underordnet. Det afgørende er, om forældrene har fælles forældremyndighed, for i så fald må han oplyses om alt, der har med barnets forhold at gøre – på lige fod med den anden forældremyndighedsindehaver.</i></p> <p><i>Hvis faderen ikke har del i forældremyndigheden, så har han alligevel ret til at få orientering og oplysninger om barnets forhold. Dette kan</i></p>

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

	<p><i>f.eks. være oplysninger fra skolen om barnets standpunkt, faglige udvikling, trivsel, sociale arrangementer mv.</i></p> <p><i>Der er dog mulighed for i sjældne tilfælde at give afslag på denne ret, hvis det er til skade for barnet, at den pågældende forælder får oplysningerne.</i></p> <p><i>Se nedenfor om "orienteringsretten"</i></p>
<p>"Tvunget" samarbejde</p> <p>Det grundlæggende princip i Forældreansvarsloven om, at et barn har ret til to forældre, indebærer, at forældrene begge skal tage ansvar for barnet, dels ved at drage omsorg for barnet og dels ved at samarbejde og deltage ligeværdigt i de væsentlige beslutninger om barnet.</p> <p>Dette er blevet fastslået i Forældreansvarslovens § 3, hvorefter begge forældre ved fælles forældremyndighed skal være enige om de væsentlige beslutninger i barnets liv. Disse er f.eks. flytning til udlandet, valg af skole samt skoleskift, valg af SFO, navnevalg, religiøse valg, henvisning til skolepsykolog og særlig lægelig behandling.</p> <p>Andre beslutninger kan bopælsforælderen træffe alene uden den anden forælders samtykke, jf. Forældreansvarslovens § 3, 2.pkt. Det drejer sig om beslutninger om overordnede forhold i barnets daglige liv, som f.eks. flytning indenfor Danmark, fritidsaktiviteter, valg af daginstitution, almindelig daglig opdragelse og omsorg.</p> <p>Begge forældre kan desuden på egen hånd træffe mindre beslutninger af dagligdags karakter, uden at dette kræver hinandens accept, som f.eks. den daglige omsorg for barnet vedr. tøj, mad og sengetider, når barnet opholder sig hos vedkommende.</p>	<ul style="list-style-type: none">• <u>Når forældrene bliver tilbudt en børnehave- eller dagplejeplads af kommunen, skal begge forældre så svare på brevet, eller er det kun bopælsforælderen?</u> <i>Ved fælles forældremyndighed er valg af daginstitution en af de beslutninger, som bopælsforælderen kan træffe alene uden den anden forælders accept og samtykke, og derfor er det tilstrækkeligt, at denne har accepteret tilbuddet om en institutionsplads.</i>• <u>Skal der være enighed fra forældrenes side ved institutionsskift, og skal de derfor begge skrive under på udmeldelsen?</u> <i>Der gælder de samme regler ved institutionskift eller udmelding af daginstitution som ved valg af institution. Dette er en beslutning, som bopælsforælderen kan træffe på egen hånd, og den anden forælder behøver derfor ikke skrive under på en udmeldelsesblanket.</i>• <u>Hvad med skolevalg og skoleskift?</u> <i>Når der er fælles forældremyndighed, er dette en beslutning, som kræver enighed fra forældrene, og derfor kan bopælsforælderen ikke træffe beslutning om valg af skole eller skoleskift alene. Den anden forælder skal give sit samtykke f.eks. telefonisk eller ved underskrift på indmeldelsesblanketten.</i> <i>Hvis der ikke er fælles forældremyndighed, kan forældremyndighedsindehaveren selv træffe beslutning om skolevalg, skoleskift osv.</i>• <u>Hvad gør en skole, når en forælder, som ikke har bopælsretten, er uenig med bopælsforælderen om valg af skole eller skoleskift? Må barnet indskrives alligevel?</u> <i>Når der er fælles forældremyndighed, skal skolen inden indskrivning kontakte den forælder, som barnet ikke bor sammen med for at høre dennes mening og få et samtykke til indskrivningen. Hvis vedkommende ikke kan acceptere valget, skal skolen træffe en afgørelse, om barnet skal indskrives eller ej, og denne afgørelse</i>

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

	<p><i>skal meddeles til begge forældre. I afgørelsen kan der bl.a. lægges vægt på den geografiske faktor. Dette skyldes, at da bopælsforælderen har ret til at flytte med barnet indenlands, skal barnet også have mulighed for at blive indskrevet i en skole i den nye by.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Vedr. flytning. Hvis institutionen får besked fra bopælsforælderen om, at barnet skal flytte, skal institutionen så informere den anden forælder om dette?</u> <i>Institutionen skal ikke forholde sig til barnets og bopælsforælders flytning og dermed heller ikke informere den anden forælder om, at bopælsforælderen har flytteplaner. Institutionen skal blot tage imod en udmeldelse af barnet fra bopælsforælderen.</i>
<p>Konflikter i samarbejdet</p> <p>Hensigten med samarbejdsprincippet var at fremme muligheden for, at forældre løste deres konflikter gennem dialog og samarbejde. Idéen med at "tvinge" forældrene til at samarbejde kan virke hensigtsmæssig i teorien, og mange forældre er heldigvis også i stand til at håndtere dette.</p> <p>Der kan dog i nogle tilfælde være store udfordringer forbundet med, at forældrene skal være enige om de væsentlige beslutninger, for i nogle tilfælde har forældrene så mange interne konflikter, at de hverken kan eller vil komme til enighed. Dette kan også give nogle udfordringer for daginstitutionerne, som kan komme til udtryk ved, at forældrene klager og brokker sig til institutionen over valg, som den anden forælder foretager. F.eks. hvilken slags mad barnet skal have med i madkassen, om barnet skal have juice eller mælk at drikke til maden, om barnet er klædt på efter årstiden, om det skal sove til middag i institutionen osv.</p> <p>Pædagogerne kan til tider få modstridende informationer vedrørende barnets dagligdag fra forældrene, når barnet opholder sig skiftevis hos begge forældre, og de kan også møde forskellige holdninger til institutionens arbejde. Derudover står pædagogerne i disse situationer ofte i midten mellem de to stridende forældre – især hvis forældrene har en aftale om, at al afhentning og aflevering af børnene foregår i institutionen for at undgå konflikter. Så risikerer det at blive pædagogerne, der modtager alle frustrationerne, som de to forældre har over hinanden.</p> <p>Nogle gange vil forældre, som er i en igangværende sag om forældremyndighed, hver især forsøge at</p>	<ul style="list-style-type: none">• <u>En mor henvender sig til en børnehave for at få en skriftlig udtalelse fra pædagogerne om deres opfattelse af barnets trivsel de dage, hvor det er på samvær hos faderen. Hvad skal pædagogerne gøre her?</u> <i>Institutionen skal kun lave en skriftlig udtalelse eller redegørelse om børnene, hvis de får en anmodning herom fra Statsforvaltningen, retten eller en børnesagkyndig herfra. Der skal ikke laves redegørelser eller udtalelser på forældrenes foranledning.</i>• <u>Institutionen har fået at vide, at der i forældrenes samværsresolution står, at far har samvær fra fredag kl. 15 til mandag morgen kl. 8. Hvad gør pædagogerne, hvis far pludselig en fredag står i børnehaven kl. 14 for at hente sit barn?</u> <i>Det afgørende i denne situation er, at der foreligger en konkret samværsresolution. Da denne resolution fastslår, at faderen har ret til samvær fra kl. 15, er det først fra dette tidspunkt, han kan hente barnet. Det gælder både for forældre med og uden del i forældremyndigheden. Så pædagogerne må forklare faderen, at de først kan udlevere barnet til ham kl. 15. Hvis faderen er utilfreds med dette, må han forsøge at få ændret resolutionen i Statsforvaltningen, så der står, at samvær starter kl. 14 eller "efter aftale". Det vil være hensigtsmæssigt, at institutionen ser en kopi af samværsresolutionen, så der er et konkret bevis for, at faderen først har samvær med barnet fra kl. 15.</i>• <u>En mor beder institutionen tjekke op på, om far</u>

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

<p>vinde pædagogernes sympati og få dem over på deres side - gerne ved at nedgøre den anden forælder.</p> <p>Der er ikke noget lovgivningsmæssigt, pædagogerne kan gøre i sådanne situationer. Der er alene mulighed for at bruge sund fornuft og dømmekraft. Her er det vigtigt som pædagog at være professionel og huske på, at man skal forholde sig helt upartisk i disse sager og holde sig ude af forældrenes interne konflikter, ikke tage del i forældrenes krig, og ikke lytte til deres bagtale af hinanden. Det er varetagelsen af barnets omsorg og barnets tarv, der er i højsædet, og udelukkende dette punkt skal pædagogerne fokusere på.</p>	<p><u>husker børnenes sikkerhedsseler, fordi hun ved, at han ofte glemmer det. Kan hun forvente, at pædagogerne gør det?</u></p> <p><i>Nej. Når et barn er blevet afhentet af en person med ret hertil, er det ikke længere institutionens ansvar at varetage omsorgen for barnet. Ansvar for sikkerhedsseler og lign. er dermed den pågældendes ansvar.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Kan en forælder med del i forældremyndigheden bede en daginstitution eller en skole om at "aflægge rapport" til denne om barnets fremmøde i forhold til de dage, hvor den anden forælder har barnet?</u> <i>Forælderen har ret til at få oplysninger om barnets fremmøde i en konkret periode, hvis vedkommende anmoder om det. Men institutionen har ikke pligt til løbende at give denne orientering. Den pågældende forælder må dermed anmode institutionen om en mundtlig eller skriftlig oplysning om barnets fremmøde eller en udskrift af protokollen, hvis en sådan forefindes på skolen, hver gang vedkommende ønsker denne orientering.</i>
<p>Stedforældre</p> <p>I mange af skilsmissefamilierne kommer der hen ad vejen også nye ægtefæller eller samlever til hos enten den ene eller begge af forældrene. Dette kan også give udfordringer for både skoler og daginstitutioner – især hvis de to forældre stadig har interne konflikter. Igen bliver det daginstitutionen, som muligvis må lægge øre til forældrenes problemer. Og endnu engang må det understreges, at det eneste, pædagogerne kan gøre, er at være professionelle, rationelle og upartiske og udelukkende varetage barnets tarv og omsorgen for barnet.</p>	<ul style="list-style-type: none">• <u>Hvad har stedforældre af rettigheder? Hvad må der oplyses til dem?</u> <i>Stedforældre har ingen rettigheder over barnet, og som udgangspunkt må der derfor heller ikke oplyses noget til dem om barnets forhold. Men der er dog mulighed for, at en indehaver af forældremyndigheden kan give sit samtykke til, at vedkommendes samlever/ægtefælle kan modtage oplysninger på dennes vegne. Dette vil især være praktisk, hvor en stedforælder bor sammen med barnet og tager aktivt del i barnets liv og hverdag.</i>• <u>Må daginstitutionen udlevere barnet til en stedforælder, hvis den anden forælder ikke er enig heri?</u> <i>De dage hvor barnet opholder sig hos den ene forælder, er denne forælder ansvarlig for barnets ve og vel. Hvis denne på behørig vis har oplyst institutionen om, at en anden person kommer og henter barnet i institutionen, f.eks. pågældendes samlever eller ægtefælle, kan daginstitutionen ikke nægte at udlevere barnet til denne.</i>• <u>I en skole ønsker en mor, som har fælles forældremyndighed, at hendes nye mand får sit eget</u>

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

	<p><u>log-in til skolens ForældreIntra. Kan hun det?</u> <i>Formålet med ForældreIntra er bl.a., at skolen hurtigt og let kan give forældrene orientering om, hvad der foregår på skolen uden at skulle uddele sedler i klasserne. På ForældreIntra står der oplysninger om diverse arrangementer, møder, elevplaner osv. Skoler har 3 adgange til Forældreintra, og de to af dem er forbeholdt barnets far og mor, men med samtykke fra en indehaver af forældremyndigheden kan denne lade sin samlever/ægtefælle få den tredje adgang og dermed sit eget log-in til skolens ForældreIntra.</i></p> <p><i>Det skal dog understreges, at denne kun kan bruge ForældreIntra til de generelle oplysninger af praktisk karakter, som f.eks. oplysninger om arrangementer, invitationer til fødselsdage, ændringer i skema osv.</i></p> <p><i>Stedforælderen har ikke ret til at bruge denne adgang til at drøfte barnets forhold på ForældreIntra - f.eks. med klasselæreren. Dette har kun forældremyndighedsindehaveren ret til.</i></p>
<p>Orienteringsretten</p> <p><u>Udlevering af dokumenter</u> Ved fælles forældremyndighed har begge forældre ret til alle oplysninger om barnet fra skole, kommune eller andre myndigheder. Forældrene stilles helt lige på dette punkt.</p> <p>Hvis der ikke er tale om fælles forældremyndighed, har den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, stadig ret til at få orientering om barnets forhold fra skole og daginstitution, jf. Forældreansvarsloven § 23, stk. 1, og vedkommende har desuden ret til at få udleveret dokumenter om barnets forhold, hvis disse findes på skolen eller i daginstitutionen. Dette kan f.eks. være oplysninger om barnets standpunkt, faglige udvikling, trivsel m.v. Vedkommende skal dog selv anmode om denne orientering - det er ikke noget, der sker automatisk</p> <p><u>Deltagelse i arrangementer</u> Hvis forældrene har fælles forældremyndighed har begge forældre ret til at deltage på lige fod i institutionernes arrangementer, møder osv. og skal derfor begge have orientering om disse. For at lette det dobbelte papirarbejde, kan orienteringen om sociale arrangementer med fordel gives via opslagstavler, forældreintra osv.</p> <p>Ifølge Forældreansvarsloven § 23, stk.2, har en forælder, som ikke har del i forældremyndigheden,</p>	<ul style="list-style-type: none">• <u>Skal pædagogerne i en daginstitution informere en far med fælles forældremyndighed om børnehavens sommerfest? Ville svaret være anderledes, hvis han ikke havde del i forældremyndigheden?</u> <i>Faderen skal have præcis den samme orientering som moderen – også om diverse arrangementer. Hvis han ikke har del i forældremyndigheden, skal han alligevel have orientering om den slags arrangementer, hvis han har anmodet om det. Hvis han ikke har anmodet om at få orientering om arrangementer og sociale aktiviteter, skal pædagogerne ikke informere ham.</i>• <u>Et forældrepar har fælles forældremyndighed men har en del interne konflikter. Moderen beder pædagogerne i en børnehave om at lade være med at oplyse faderen om diverse arrangementer i børnehaven, for hvis han kommer til arrangementerne, ønsker hun ikke selv at deltage. Og hvis moderen ikke kommer, bliver barnet ked af det. Kan hun nægte, at faderen får besked om diverse arrangementer?</u> <i>Nej. Heller ikke selv om moderen havde haft eneforældremyndighed.</i> <i>Institutionen kan i sjældne tilfælde give afslag på retten til at få oplysninger om sociale aktiviteter og arrangementer, jf. Forældreansvarsloven § 23, stk. 3. Betingelsen herfor er, at det vil være til skade for barnet, hvis den pågældende</i>

Problematikker og FAQ vedr. Forældreansvarsloven

også ret til at deltage i generelle sociale aktiviteter og arrangementer som f.eks. festlige begivenheder og almindelige forældre- og orienteringsmøder i skolen og daginstitutionen. Dette gælder dog ikke forældrekonsultationer vedrørende barnet. Hvis denne forælder efter anmodning har ønsket orientering om den slags arrangementer, har institutionen pligt til at sende/give oplysninger om disse til vedkommende. Men det skal understreges, at det kun er aktuelt, hvis vedkommende har anmodet herom. Det er tilstrækkeligt, at forælderen blot én gang har bedt om at få orientering om disse arrangementer og sociale aktiviteter.

Ifølge Forældreansvarslovens § 23, stk. 3 kan institutionen nægte at give konkrete oplysninger og udlevere dokumenter om barnets forhold og desuden nægte orientering om og deltagelse i konkrete arrangementer, hvis det må antages at være til skade for barnet. Institutionens afgørelse kan påklages til Statsforvaltningen.

Hvis det er en rettighed, der skal fratages den pågældende forælder generelt, er det ifølge Forældreansvarslovens § 23, stk. 4 Statsforvaltningen, der træffer afgørelsen efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller fra en institution. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis forælderen gentagne gange har forulempet barnet, den anden forælder, eller andre tilstedeværende til et arrangement.

forælder deltager. Der skal dog meget til, før der kan nægtes en forælder uden del i forældremyndigheden at deltage i et arrangement.

Hvis det udelukkende er begrundet med, at den ene forælder har et problem med at løbe ind i den anden forælder til arrangementet, kan vedkommende vælge selv at blive væk fra arrangementet.

OBS:

Der skal hele tiden huskes på, at det er barnets tarv, der er det afgørende – ikke forældrenes!

Notat v/Juridisk sektion, Silkeborg Kommune, den 6. oktober 2011